

Да ўвагі!

Хто хоча
набыць газету
ў офісе рэдакцыі —
чакаем!

«Народная Воля»

в Twitter [www.twitter.com/narodnaya_volya](https://twitter.com/narodnaya_volya)

в Facebook www.facebook.com/nv.online.info

в V Kontakte www.vk.com/nvonlineinfo

Калі заўтра падчас магчымай сустрэчы ў сталіцы Беларусі Парашэнкі, Пуціна, Меркель і Аланда будзе спынена вайна ва Украіне, то Мінск для гісторыі можа стаць “другой Ялта”, дзе 70 год таму быў вырашаны лёс пасляваеннай Еўропы.

Александр
ФЕДУТА
(Киев)

11 февраля еще не наступило, а уже стало предметом для обсуждения всех, кому есть и нечего сказать. Еще бы! В Минск прилетают канцлер Германии, президенты Франции, России и Украины! Мировая политика будет делаться здесь, у нас на глазах!

Будет-то она делаться, конечно, будет, только вот глаза нужно сначала раскрыть. Наши белорусские наблюдатели, привыкшие рассуждать по принципу «А кто от этого выиграет больше?», уже говорят: ничего не будет, а выиграет только Лукашенко.

Выиграет что-то и он, разумеется. Почему бы ему не выиграть? Только не понятно, почему именно это кое-кем воспринимается сегодня как самое важное и самое главное. Результат осенних президентских выборов в Беларуси известен последнему офисному хомыку — с сожалением, но известно. А вот чем закончится война в Донбассе, с сожалением, но неизвестно. И когда закончится — тоже.

Это, на мой взгляд, и есть

самое главное. Потому что, читая в «Фейсбуке» высказывания моих донецких друзей, я понимаю, как близко от их домов кладутся снаряды. Старому донецкому профессору сегодня не до политических дивидендов, которые может получить Лукашенко. Ему бы — чтоб война поскорее закончилась.

Как мне кажется, теми же соображениями руководствуются сегодня Франсуа Олланд и Ангела Меркель. Для них визит в Минск — это не «визит к кому», а «визит куда». В Минск — значит, в Минск, ничего не поделаешь. Придется лететь. Они даже не спрашивают, где это (Меркель уж наверняка выучила, где это). Но сказали бы, что нужно лететь к черту на кулички, полетели бы и туда. Главное: чтобы в Европе больше не стреляли. Это сегодня главный вопрос не европейской даже, а мировой политики. В конце концов, прошлогодний юбилей Первой мировой войны напомнил всем, на каком именно континенте она началась. Чай не в Америке и не в Азии. У нас. Мировые войны вообще начинаются как домашнее дело европейцев, а потом уже огонь охватывает весь наш земной шарик.

Донбасский пожар — как раз из разряда таких конфликтов. Это не история о русофобии, успешно навязываемая зрителям. Нет в Киеве русофобии. В кафе и магазинах вас обслужат на том языке, на котором вы говорите. В книжных магазинах и на знаменитом книжном рынке «Петровка» последние книжные новинки из России — а некоторые появляются раньше, чем, скажем, в Петербурге. На театре имени Леси Украинки — огромная афиша, зазывающая посмотреть «Варшавскую мелодию» по пьесе Леонида Зорина.

Нет русофобии. Кремлефобия есть. Путинфобия — как ей не быть, враг-то поневоле персонафицируется. Но русофобии на бытовом уровне — в Киеве по крайней мере — точно нет.

Нет русофобии — есть война. И визит канцлера Германии и президента Франции в Минск — это не ради легитимации Александра Лукашенко в глазах его избирателей и уж тем более — в глазах европейского обывателя. Это — чтобы остановить войну. Принципиальная разница.

Если война остановится благодаря этому визиту хотя бы на сутки раньше — значит, несколько жизней человеческих будет сохранено. Несколько домов останутся неразбомбленными. Несколько людей сохранят веру в возможность мирного разрешения любого конфликта.

Павших не вернешь. Нужно думать о живых. Меркель, Олланд, Порошенко думают сейчас о них. Не только о политике — о людях. О чем думает Путин, гадать не берусь и не буду.

Мне кажется, из этого — из презумпции высшей ценности мира, высшей ценности человеческой жизни — должны мы сейчас исходить. Мы должны прийти в сознание, а не думать о том, что любой ценой должна сдохнуть политическая корова Александра Лукашенко. Она, корова эта, если и сдохнет, то, похоже, без помощи Меркель и Олланда. Или — несмотря на эту помощь.

Поэтому — пусть прилетают. Лишь бы не было войны.

ІНІЦЫЯТЫВА

Не больш за год

У Беларусі максімальны перыяд знаходжання грамадзян на ўліку ў якасці беспрацоўных плануецца скараціць з 36 да 12 календарных месяцаў. Гэта навацыя наццэлена на прафілактыку сацыяльнага ўтрыманства, паведамліў начальнік ўпраўлення палітыкі занятасці Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Алег Такун.

Паводле яго слоў, дапаўненні

і змяненні прадугледжваецца ўнесці ў закон «Аб занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь».

Як вядома, цяпер у Беларусі прадугледжваецца дзакрэт, які прадугледжвае ўвядзенне так званага падатку на дармадства. Мяркуюцца, што выплачавы яго будуць грамадзяне, якія жывуць у краіне і не працуюць больш за паўгода.

ЭКАНОМІКА

Грошай няма і не будзе!

Наваполацкі «Нафтан» — адно з самых паспяховых беларускіх прадпрыемстваў. Аднак і на ім працаўнікі не могуць разлічвацца на павышэнне заробкаў як мінімум у бліжэйшыя паўгода.

Пра гэта паведамліў гендиректар «Нафтана» Уладзімір Трацякоў, адказваючы на пытанні работнікаў завода. Супрацоўнікі НПЗ канстатавалі, што пры павелічэнні трыфазнай стаўкі 1-га разраду іх даход павялічыцца прыкладна на 10%, а ў доларавым эквіваленце за апошнія пару месяцаў ён паменшыўся прыблізна на 30%.

Калі можна разлічвацца, што заробкі ў доларавым эквіваленце вернуцца хаця б на ранейшы ўзровень? Такое простае пытанне?

Не людзі задалі дырэктару. І вось што пачулі ў адказ. «Мы з вамі жывём і працуем у Рэспубліцы Беларусь, дзе дакладна вызначаны крытэрыі памеру нашай зароботнай платы. Ніколі яна не будзе разлічвацца ў доларавым эквіваленце, — адказаў Уладзімір Трацякоў. — ...Сёння важна захаваць хаця б тры пазіцыі, якія ёсць. Калі нехта разлічвае на большае, то хачу адразу сказаць: у бліжэйшай, як мінімум паўгадавай, перспектыве такіх магчымасцяў не праглядаецца. А што будзе далей, цяжка прагназаваць».

Нагадаем, што гэта заявіў дырэктар аднаго з самых паспяховых прадпрыемстваў. Чаго ўжо іншым чакаць?..

ТАРЫФЫ

Недаплачваем?

Разліковы тарыф з улікам усіх відаў дзейнасці, неабходных для перавозкі аднаго пасажыра ў сталічнай падземцы, складае 6551 рубель, паведамляе прэс-служба Мінскага метрапалітэна. Акупнасць пасажыраперавозак метро складае сёння 61%.

Нагадаем, цяпер тарыф на праезд у метро, як і ў наземным грамадскім транспарце, складае 4500 рублёў.

НАДВОР'Е

Маразы адступаюць...

Яшчэ сёння днём мінус 1–6°C, а ад серады ў Беларусі зноў пацяплее.

«Краіна будзе знаходзіцца ў вобласці павышанага атмасфернага ціску, і да нас будуць паступаць цяплейшыя, але вільготныя паветраныя масы з Заходняй Еўропы», — адзначаў начальнік службы гідрометэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтру па гідрометэаралогіі, кантролю радыяактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Дзмітрый Рабэй.

У сераду і чацвер месцамі пройдуць невялікія апады (мокры снег, дождж), чакаецца туман, галалёд, на дарогах галалёдзіца. Маразы аслабнуць, тэмпература паветра ноччу складзе 0 — мінус 7°C, у сераду па паўднёвым усходзе да мінус 10°C, днём мінус 3 — плюс 3C.

З пятніцы і да канца тыдня захаваецца ўплывы вобласці павышанага ціску і цёплага паветра.

КАРЦІНА ДНЯ

Танчыць па-беларуску

У Мінску адбыўся конкурс выканаўцаў беларускіх народных танцаў «Мяшчэца-2015».

Турнір праходзіў у трох узроставых групах: юнацкай (ад 15 гадоў), дарослай (ад 21 года) і старэйшай (ад 51 года).

Выконваліся 20 самых вядомых беларускіх танцаў.

Мэта конкурсу — захаванне, падтрымка, папулярызаванне беларускай народнай танцавальнай культуры сярод моладзі і дарослых.

АКТУАЛІІ

Светлана КАЛИНКИНА

Закрылі рты

Все независимые СМИ России уже который день пишут про дело «шпионки» из города Вязьмы Светланы Давыдовой. И, признаюсь, в этой истории есть обстоятельства, которые меня очень удивили.

Неожиданным стало даже не то, что жизнь оказалась изошреннее любой фантазии. ...Следователь по фамилии Свинолуп бросил в изолятор мать семерых детей, младшему из которых два месяца, за телефонный звонок в украинское посольство... Ну какой сценарист смог бы такое придумать?

И даже не то, что все это дело — некий концентрированный символ службистской тупости.

Из многолетней матери сделали шпионку за то, что чуть ли не год назад она позвонила в посольство и сообщила, будто военных из Вязьмы перебрасывают в Украину. Хотя, по официальной версии, российских военных в Украине не было и нет. Получается, солгала Давыдова, дезинформировала чужое государство. В чем преступление? А вот сами ФСБшники, возбудив дело, раскрыли-таки государственную тайну.

Когда Светлану Давыдову под давлением общественности все-таки отпустили домой, к детям, это тоже не стало некоей сенсацией. Ну слышим уж комичная шпионка из этой корячьей матери получилась!

А вот что удивило на самом деле — так это реакция на произошедшее российско-го адвокатского сообщества.

В России ведь, как бывает, и у нас: схватили человека, повезли на допрос, привели

дежурного адвоката — и формальности соблюдены. А уж как ведет себя этот защитник, защищает ли арестованного, ничего не делает или даже помогает следствию «топить клиента» — это уже «несущественные» детали, о которых даже говорить не принято.

У нас не принято. А вот реакция российских адвокатов на дело Давыдовой заставляет по-хорошему завидовать. Адвокаты даже не могли сразу встретиться с арестованными, их просто не пускали к подзащитным, что является вопиющим нарушением закона. И как на это отреагировали коллеги? Да никак!

Вспомните дело Ксёндза Владислава Лазаря. Долгое время родственники даже не знали о его аресте, искали по моргам, больницам, обратились в милицию. Адвокат — защитник, задача которого стоять на страже интересов защищаемого им человека, — даже не соизволил сообщить родным, что их сын и брат находится в СИЗО. Что ему можно и нужно передать воду, одежду, еду, трусы, носки, зубную щетку...

И что на это сказали коллеги? Ничего не сказали. Прямо сейчас, на наших глазах, разворачивается вопиющая история о попытке жителя Минского района Михаила Гладкого высказать с государственной компенсацией за то, что его, невиновного, осудили на восемь лет лишения свободы якобы за убийство брата. Человек отсидел весь срок — от звонка до звонка. И потом выяснилось, что убийца не он, потому что задержали настоящего, который даже отпечатки пальцев оставил на месте преступления. На примере этого дела можно много говорить про наших следователей, про наши суды, но я все-таки — об адвокатах. Потому что именно они должны ЗАЩИЩАТЬ человека. Причем, согласно Правилам профессиональной этики, используя «все законные средства, способы и методы оказа-

ния юридической помощи».

Подчеркиваю: не только написание жалоб, ходатайств и так далее и тому подобное, а ВСЕ законные методы.

Общественность видела заявление адвокатов Михаила Гладкого о том, что за убийство осужден невиновный человек? Нет, не видела.

Мы видим такие заявления сейчас? Нет, не видим. Хотя почти каждый, кто выходит из тюрьмы или колонии, свидетельствует, что многие оказались в местах лишения свободы ни за что или на такие астрономические сроки, которые никак не соотносятся с совершенным деянием.

Вы вообще давно читали развернутый комментарий адвоката по какому-нибудь делу? Пусть не политическому, пусть экономическому или обыкновенному уголовному, имеющему общественный резонанс.

Да не читали! Два слова — вот максимум, который можно вытянуть из адвоката. Они не хотят ничего говорить, они просят на них не ссылаться, они боятся. По сути, адвокатуры как равноправной ветви правоохранительной системы в Беларуси нет. Взяв на себя миссию защищать людей, они не сумели защитить даже самих себя, свою профессию. Потому что самый эффективный способ борьбы с несправедливыми приговорами, борьбы за настоящую правосудие — это публичность. Вот только у нас этого давно нет. Почти все наши адвокаты плотно закрыли рты. Они все видят, все знают, все понимают, но молчат.

ФІНАНСЫ

Ці працягнецца дэвальвацыя?

Апошнія два дні на біржавых таргах беларускі рубель умацоўваецца. Зрэшты, гэта не азначае, што нацыянальная валюта дасягнула ўжо дна і не працягне падзенне...

Днямі прадстаўнікі Нацыянальнага банка на сустрэчы з беларускімі эканамістамі заявілі: «Мы не збіраемся нейкі курс трымаць, але рэзкія ваганні не дозволім».

Як зараз можна ацаніць становішча на валютным рынку Беларусі?

— Сёння не вельмі зразумелая сітуацыя на рынку наўняй валюты, — адзначае аналітык афіцыйнага партнёра Альпары ў Мінску **Вадзім Іосуб**. — Здаецца, яшчэ наядуцца, стала паступаць інфармацыя, што валюту б'е праблема можна купіць у абменніках, а на практыцы атрымліваецца «каму як пашэнціць». Адны спакойна купляюць долары ці еўра, іншыя сутыкаюцца з праблемамі... Але агульнай аб'ектыўнай каршыны няма, таму меркаваць аб раўнаважнасці курсаў складана.

— Ці працягнецца ў краіне

зніжэнне курса рубля?

— Трэба адзначыць, што апошнія тры тыдні беларускі рубель стабільна трымае курс. Калі паглядзець на графік кошту валютнага кошыка, то свайго цяперашняга ўзроўню рубель дасягнуў роўна ў сярэдзіне студзеня, павялічыўшыся з пачатку года на 17 працэнтаў. І зараз казаць пра дэвальвацыю вельміка сэнсу няма, бо яна, па сутнасці, была завершана ў сярэдзіне студзеня.

— Рубель ужо дасягнуў свайго дна?

— Шмат у чым гэта будзе залежаць ад таго, якую палітыку курсаўтварэння выбера Наўбанк. Мяркуючы па тым, што адбываецца апошнія тры тыдні, можна асцярожна сказаць, што Наўбанк на валютным рынку выбару палітыку фіксацыі рубля да валютнага кошыка. У такім выпадку дэвальвацыі (як і ўмацавання рубля) не будзе, а долар, еўра і расійскі рубель будуць вагацца вельміка ў адпаведнасці з тым, што будзе адбывацца з гэтымі валютамі на знешніх рынках.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

У НУМАР!

Адвакаты Надзеі Саўчанка звярнуліся ў Еўрапейскі суд па правах чалавека

Адвакаты просяць Еўрапейскі суд па правах чалавека тэрмінова прыняць «папярэднія меры» для разгляду справы ўкраінскай лётчыцы Надзеі Саўчанка. У заяве адзначаецца, што ёсць пагрозы яе здароўю і жыццю.

Нагадаем: Надзея Саўчанка знаходзіцца ў СІЗА на тэрыторыі Расіі. Яна трымае галадоўку больш за 50 сутак. Шэраг еўрадепутатаў далучыліся да галадоўкі на знак салідарнасці з выкрадзенай расійскай спецслужбамі ўкраінскай лётчыцай.

Любоў ЛУНЁВА.

Александра РАМАНОЎСКАЯ:

“Бацькі нават не ведалі, што такое фрыстайл”

18-гадовая беларуская фрыстайлістка **Александра РАМАНОЎСКАЯ**, якая днямі сенсацыйна перамагла на этапе Кубка свету ў Лэйк-Плэсідзе, расправяла “Народнай Волі” пра свае дасягненні і захапленні.

...У жыцці Саша зусім іншая, чым па тэлевізары. Яна нагадвае мне школьніцу з запячкі, якая толькі што прыйшла з заняткаў. Сціплая, інтэлігентная, жывірадачная. – Мне яшчэ маленькай, у восьм гадоў, бацькі прывялі ў сталічную спартыўную школу на праспекце Пераможаў, – расправяе чэмпіёнка. – Так бы мовіць, каб знайсці выхад маёй энергіі.

– Бацькі – не спартсмены?

– Непрафесійна займаліся спортам у маладосці. Тата – спартыўнай гімнастыкай, мама ў горы хадзіла. Вось удых і прынялі рашэнне аддаць мяне ў спорт.

– Чаму ў фрыстайл?

– Шчыра кажучы, канкрэтны від спорту нават не разглядаўся. У спартыўнай школе шмат розных секцый (акрабатыка, батут), таму прывялі, аддалі, а далей ужо абставіны склаліся так, што мяне прывялі да трэнера па фрыстайле. Я была не супраць.

– А тата і мама? Усё ж такі фрыстайл – даволі небяспечны від спорту...

– Яны спачатку наогул не ведалі, што гэта такое. Займаюся спортам – і займаюся. Затый, які ўжо даведзіла, то дазволілі.

– Спорт вучобе ў школе не перашкаджае?

– У гімназі было цяжкавата, але затым, калі перайшла ў Вучылішча алімпійскага рэзерву, праблем з гэтым не было.

– Колькі ў дзень часу ідзе на спорт?

– Дзве трэнеркі па дзве гадзіны. Гэта калі рыхтуем пайначэна. І ведаеце, я ўжо не ўяўляю жыццё без фрыстайла.

– Няўжо ніколі не было жадання кінучы гэтую справу і лепш адпачыць на канале ці схадзіць куды-небудзь з сяброўкамі?

– Думаю, у кожнага спартсмена бываюць пэўныя крызісныя моманты, калі ў галаву лезуць розныя надбыркі думкі. У тым ліку – і “завязасць” са спортам. У такіх момантах галоўнае – перамагчы сябе.

– Перамога на этапе Кубка свету паклў, што самы вялікі поспех?

– Безумоўна, на такім подземе я яшчэ ніколі не стала.

– Як ушаноўвалі пераможцу?

– Ведаеце, у мяне пасля спаборніцтваў была такая стомленасць, што нічога не хацелася.

– Вернілі ў свой звычайны час на гэтым этапе?

– Шчыра скажу – нават і не разлічвала. Я проста старалася добра зрабіць тое, што ўмею. А далей – па абставінах. Скачок, дарэчы, у мяне быў нескладаны, з ім цяжка было разлічваць на прызавое месца. Але скокнула ўдала, а саперніцы памыліліся. Да складаных скачкоў падыходжу паступова, у мяне яшчэ ўсё

наперадзе. Чым займаецца пасля перамогі надзея беларускага фрыстайла?

– Падзягаю “хвасты” ў Педуниверсіцеце, дзе вучуся на факультэце фізічнага выхавання. З сябрамі сустракаюся, адпачываю, чытаю кнігі... Такі від адпачынку, як дыскатка, не па мне.

– Маладзё, зараз любіць бавіць вольны час у сацыяльных сетках...

– Калі ў Мінску, то імкнуса пагутарыць са знаёмымі не праз інтэрнэт. А вась на зборах сувязь падтрымліваю ўжо праз сацыяльныя сеткі. Тут я не выключаюся.

– Якую апошнюю кнігу прачыталі?

– “Люзіі” Рычарда Баха. Дарэчы, купіла яе яшчэ і на англійскай мове – паспрабую прачытаць на мове арыгінала.

– Вы ў дасканаласці валодаеце англійскай мовай?

– Нельга сказаць, каб дасканала, але да сёмага класа я вучылася ў школе з ўмоцненым вывучэннем англійскай мовы.

– Жыццё спартсмена – на чамаданах. Гэта для вас не праблема?

– Наадварот – у гэтым свая прыгажосць! Я вельмі люблю падарожнічаць, таму наведванне іншых краін падчас спаборніцтваў – гэта яшчэ і цудоўная магчымасць паглядзець свет. Я, напрыклад, першы раз была ў ЗША, уражанні халіла. Я быццам у іншым свеце апынулася. Там жа ўсё інакш – ад архітэктуры і да менталітэта людзей.

Таму, калі есць вольны час пасля спаборніцтваў, стараюся паглядзець як мага больш цікавага. І абавязкова набываю магнічкі на халадзільнік. Як жа без гэтага?

– Саша, некаторыя вас называюць узыходзячай зоркай беларускага фрыстайла. Як да гэтага ставіцеся?

– Стараюся пра гэта нават не думаць і не звяртаць увагі на розныя каментарыі. Мне абсалютна зразумела, што работы наперадзе – воз і маленкі вазок. І калі сёння займацца самалюбаваннем, то нічога добрага з гэтага не атрымаецца. Прыкладаў таму шмат, не хацелася б паўтараць чужыя памылкі.

– Але прыхільнікаў, напэўна, дабавілася?

– Ды неяк не заўважыла. Сябры засталіся сябрамі, а ў тых жа сацыяльных сетках з незнаёмымі я ў зносіны не ўступаю.

– Як родныя сустрэлі дома чэмпіёнку?

– Думаю, яны з радасцю сустрэлі б мяне і тады, калі б нічога не выйграла. Але жа перамога на тое і перамога, каб радавацца і атрымліваць падарункі! Таму торцікам паласавалася...

Алесь СІВЫ.

Знахаркі і чараўніцы

Чаму шаптуха лечыць чалавека ад “ветру”? Як адрозніць сапраўдную знахарку ад падманишчыцы? Што павінна зрабіць шаптуха перад смерцю? Якая будучыня ў шаптуштва?

Пра гэта “Народнай Волі” раскажаў пісьменнік Віталь Воранаў, аўтар кнігі “Шэптам”, прысвечанай народнай медыцыне і шаптушству беларускага Палесся і польскага Падляшша.

– Віталь, а вы самі верыце ў дапамогу шаптух?

– Шаптухі дапамагалі мне з самага маленства, якое прайшло ў мястэчку Глыбокае. Калі я плакаў ці пераставаў есці, бабуля хадзіла па дапамогу да мясцовай шаптухі. Калі ў 10 гадоў захварэў на валасень, знахарка з суседняй вёскі выратавала мяне ад ампутацыі палец. Цікава, што маіх бацькоў да яе накіравалі хірургі з новай гарадской бальніцы.

– Прафесійныя дактары паралі зьявляюцца да аматараў? Як гэта зразумець?

– На ўсіх прэзентацыях кнігі да мяне падыходзілі чытачы, якія ў размове адзін на адзін прызнаваліся, што ў іхняй сям’і шаптухай была ці то маці, ці то бабуля, ці то цётка. Большасць беларусаў шудоўна арыентаваныя ў самых складаных пытаннях гэтай сферы. Усё ж такі сучаснай медыцыне крыху больш за 100 гадоў, хрысціянства – толькі дзве тысячы, а продкі беларусаў, якіх лічаць генетыкі, з’явіліся прыкладна восем тысяч гадоў таму. Увесь гэты час ім трэба было неяк ратавацца ад рознае немачы.

Падчас гутаркі з адной палескай шаптухай я зразумеў, што апрача шматвекавых назіранняў за прыродай чалавека ці нейкай таемнай сілай кожная баба-знахарка валодае адным сакрэтам. Гэта ўменне слухаць і жаданне дапамагчы таму, хто шчыра звяртаецца са сваёй праблемай. Часцюкам шаптуха – гэта высковы псіхікаг, які на аснове ўласнага жыццёвага вопыту і прыроджанага дару ўмеў дапамагчы ў самых розных, у тым ліку і псіхалагічных, праблемах. Цікава, што беларускія шаптухі часта распазнаюць цэлы комплекс дыягназу, а не толькі адзін канкрэтны, як у навуковай медыцыне. Напрыклад, чалавек абдула шчы, вуха ці спіну, шаптуха лечыць яго ад “ветру”.

Праўда, шаптуштва, як і магія, дзеліцца на белое і чорнае. Шаптуху, які пераважае шкодзіць, а не дапамагалі людзям, называлі чараўнікамі. І сапраўды, выявіла колькасць замоў мела на мёзе прынясенне шкоды гаспадару, скаціне, гаспадарцы ў цэлым.

– Ці супярэчыць шаптуштва хрысціянству?

– Пытанне вельмі складанае. Па сваёй сутнасці кожная царква – таталітарная і імкнецца да выключнага права на праўду. Усё без выключэння канфесіі ставілася да шаптуштва адмоўна. Бо яго карані, безумоўна, знаходзіцца ў язычніцтве, якое куды старэйшае за хрысціянства. З часам шаптухі адаптаваліся і ўвёлі ў свой “рэпертуар” некаторыя асноўныя хрысціянскія малітвы. У хатах асобных шаптух шмат ікон. Некаторыя адкрыта кажучы, што ім дапамагае Бог, а яны ў гэтым працэсе толькі з’яўляюцца пасрэдкамі. На беласточныя вядомыя выпадкі бацькошкі-шаптуна, якому царкоўныя іерархі рэкамендавалі спыніць заняткі шаптуштвам. Але, наколькі мне вядома, ён працягвае прымаць хворых таема.

– А ў свеце шаптуштва распаўсюджана?

– На захадзе Еўропы традыцыйнае шаптуштвае цалкам знікла. Да гэтага моцна спрычынілася каталіцкая царква. У Польшчы

адзіным рэгіёнам, дзе яшчэ засталіся шаптухі, застаецца Падляшша, дзе шчыльна пражывае беларуская праваслаўная меншасць. Але найбольшая колькасць бабак – так знахарка называюць у народзе – захава-лася менавіта ў Беларусі. Найчасцей яны сустракаюцца на беларускім Палессі. У адной з вёсак на ўсходзе гэтага рэгіёна, дзе мне пашансавала нейкі час гаспаваць, вывясілася, што “шаптаць” умеюць амаль усе мясцовыя жанчыны. Раней такая з’ява была тыповай. Але разам з выміраннем беларускай вёскі знікае і мастацтва традыцыйнага шаптуштва.

– Ці лёгка мясцовыя знахаркі ішлі на кантакт?

– Беларускі свет традыцыйна падзелены на мужчынскі і жаночы. Калі прыязджаеш у нейкую палескую вёску ў пошуку фальклору, то бачыш, што жанчыны найбольш натуральна паводзяць сябе ў асяродку жанчын, а мужчыны паралельна трымаюцца недзе збоку. Магчыма, таму шаптухі найлепш ідуць на кантакт з іншымі жанчынамі. Думаю, трэба ўлічваць і фактар бяспекі. Пусціць у хату незнаёмага мужчыну, асабліва ў далёкай вёсцы, небяспечна. Я ўлічыў гэтыя псіхалагічныя моманты і ва ўсё пазедкі адпраўляўся з сяброўкамі, якія лівідавалі гэты бар’ер і былі пасрэдкамі ва ўсіх падобных знаёмствах.

Падчас вандровак змог даведацца шмат таямніц, якія ўвайшлі ў кнігу. Напрыклад, перад смерцю шаптушце трэба абавязкова перадаць свае веды камусці іншаму. Лічыцца, што калі яна гэтага не зробіць, то яе смерць можа быць вельмі цяжкай. У такім выпадку прабываюць столь, каб палегчыць сыдох душы. Але месцазнаходжанне шаптуху, якія вырашлі падзяліцца са сваёй таемнай, традыцыйнай шаптуху. З другога боку, з унутранага пачуцця шаптуху, якія ўсё больш губляюцца ў сучасным свеце. Пасля першай хвалі рэлігійнасці, калі з’явілася свабода веравызнання, а вернікам вярнулі касцёлы і храмы, маладыя людзі паволь адыходзілі ад царквы. Аднак прырода не выносіць пустцы. На гэтым месцы ў грамадскім жыцці прыйдзе альбо іншае веравызнанне, альбо людзі вярнуцца да сваіх самых глыбокіх каранёў.

– Як адрозніць сапраўдную шаптуху ад падманишчыцы?

– Сапраўдныя шаптухі не чакаюць ад хворых ніякіх грошай, бо не ўспрымаюць свой дар як працу і магчымасць прыбытку. Гэта адна з асноўных прыкмет, якая адрознівае традыцыйную знахарку ад гарадскіх варажбіт і прыезджых прайдзісветаў. Традыцыйнай шаптушце прынята пакінуць гасцінец, прадукты ці зусім невялікае, сімвалічнае гра-

шовае ахвяраванне. Лічыцца, што такім чынам хворы адасабляецца ад сваіх праблем. Але адначасова не пакідае іх самой шаптушце.

– Мы гаворым пра беларускую з’яву. Але чаму ваша кніга выйшла на дзвюх мовах?

– Я атрымаў творчую стыпендыю ад кіраўніцтва горада Беластока. Таму спачатку настройваў сябе, каб пісаць гэтую кніжку па-польску (так было б прасцей з пункту гледжання яе падрыхтоўкі да выдання). Але крыху пазней зразумеў, што тэма настолькі беларуская, што напісаць яе на іншай мове не змог бы.

У выніку кніжка выйшла ў арыгінале і ў перакладзе Манікі Уранск. Замавы ў польскім перакладзе мы вырашылі падаваць у беларускім арыгінале і ў транслітарцыі на лацінку, зразумела для польскага чытача. Для асоб, неабазнаных у беларускіх рэаліях і мове, мы дадаткова падрыхтавалі ў канцы кнігі пераклад замоў на польскую мову і невялікі слоўнік паняццяў, звязаных з тэмай шаптуштва.

– Вялікую цікавасць выклікае беларуская тэматыка ў палкаў?

– Паліакі разумам на захадзе, а сэрцам на ўсходзе. Беларусь для іх неад’емны сентымент. У адрозненне ад польска-украінскіх стасункаў, у нашай гісторыі не было такіх траўм, якіх немагчыма было пераадолець. Таму Беларусі ўсё беларускае ўспрымаюцца сярэд польскай публікі амаль выключна станоўча.

– Як вы лічыце, якая будучыня ў шаптуштвае?

– Праца шаптух будзе запатрабавана ўсё больш і больш. З аднаго боку, гэта звязана са змяншэннем лічбы сапраўдных, традыцыйных шаптух. З другога боку, з унутранага пачуцця шаптуху, якія ўсё больш губляюцца ў сучасным свеце. Пасля першай хвалі рэлігійнасці, калі з’явілася свабода веравызнання, а вернікам вярнулі касцёлы і храмы, маладыя людзі паволь адыходзілі ад царквы. Аднак прырода не выносіць пустцы. На гэтым месцы ў грамадскім жыцці прыйдзе альбо іншае веравызнанне, альбо людзі вярнуцца да сваіх самых глыбокіх каранёў.

Гутарыў Максім ПЛОТНИКАЎ. Фота Магдалены Петрук.

Бразільскія шашкі

У іх гульня ідзе на тых жа 64-клетачных дошках, як і ў рускіх шашках, але па правілах столетак, якія адрозніваюцца трыма асаблівасцямі: неабходна збіваць найбольшую колькасць фігур; калі шашка трапіла на апошнюю гарызанталь і можа прадоўжыць ударны ход як простае, яна па-ранейшаму застаецца ёю, а калі ж такая магчымасць адсутнічае з-за свабоднага перададмачнага поля пасля ўдару, шашка ператвараецца ў дамку, але яе правы набывае праз ход.

У апошні час папулярнасць бразільскіх шашак расце. Прыводзім па іх новыя пазіцыі з творчасці беларускіх майстроў:

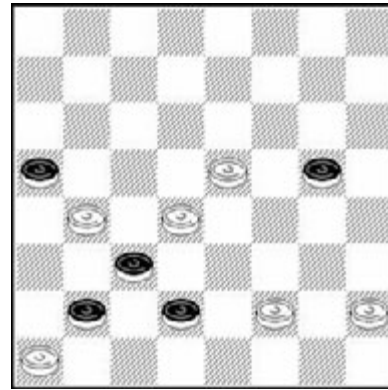
Віктар Шульга: №1. **Белыя:** a1, b4, d4, e5, f2, h2 (6). **Чорныя:** a5, b2, c3, d2, g5 (5). Развязка: 1. e5-f6 c3:g7 (знішчэнне найбольшай колькасці фігур – 1-я асаблівасць) 2. a1:e1 a5:c3 3. c1-d2 c3:g3 (c3 засталася прастай – 2-я асаблівасць) 4. h2-f8x.

Віталі Варушыла: №2. **Белыя:** b4, b6, c3, c5, d2, e3, f2, h2 (8). **Чорныя:** a5, a7, c7, d8, e7, f4, g5, g7 (8). 1. c3-d4 a5:g3 (1-я і 2-я асаблівасці) 2. d4-e5 f4:c5 (зноў узяцце большасці шашак) 3. h2:b8 (толькі цяпер h2 стала дамкай) a7:c5 4. b8-a7 d8-c7 5. a7:d4 c7-b6 6. d4:a7 b4-c3 7. e3-d4x.

Мікалай Грушэўскі: №3. **Белыя:** a5, d4, e5, f4, g1, дамка h2 (6). **Чорныя:** a7, c7, d2, d6, f6, g3, h4, дамка g7 (8). B6 (g5 – 1-я асаблівасць) e1, g3, c5x.

№4. **Белыя:** a1, d2, e5, f4, h2 (5). **Чорныя:** a3, c5, f6, g3, g7 (5). B2! (a:g5 – 1-я і 2-я асаблівасці) f8 – дамка з наступнага ходу – 3-я асаблівасць (f:d4) b4 (e3) e1x.

№5. **Белыя:** b6, d2, d4, e5, f4, h2 (6). **Чорныя:** a7, b4, f6, g3, g7 (5). C3! (a:g5 – 1-я асаблівасць) f:f8 – 1-я і 3-я асаблівасці (f:b2 – абавязковае

збіццё большасці фігур – у трэці раз у адной камбінацыі!) f:c1x.

№6. **Белыя:** b2, c1, c3, e5, f4, h2 (6). **Чорныя:** a3, c5, f6, g3, g7, h4 (6). Даманстраванне ўсіх трох асаблівасцяў. Пераканайцеся ў гэтым самастойна. Свае рашэнні вы зможаце праверыць у наступным выпуску рубрыкі.

Па бразільскіх шашках праводзяцца і планетарныя першынствы. Прыёмам адзначыць, што ў адным з іх святкаваў перамогу міжнародны гросмайстар з Мінска Андрэй Валюк, двойчы чэмпіён свету па рускай версіі старадаўняй гульні.

Праверце раішэнні

“Міжнародны конкурс” (П.Шкльдаў): №1 – D(d4) h6 (g7) f8 (c3) f6 (d2) c3 a3+ E(c6) h6 (a3) f6 (e7) b6, g7+ F(d6) h6 (e5) f4, a7 (b4/e7L) d4+ G (e3) d6, f8+ H(d2) d6, c1+ J(h6) d6, d2+ K(f6) g5+ L(g7) d4 (h6) c3 (g5) d2 (h4) e1+.

Мікалай ГЛАДКІ.

ПО ПОВОДУ

Давайте вспомним и задумаемся...

Конькобежный спорт – один из старейших видов спорта. Так, Международный союз конькобежцев был основан еще в 1892 году и в настоящее время объединяет более 80 национальных федераций.

В программу зимних Олимпийских игр скоростной бег на коньках у мужчин был включен в 1924 году, а с 1960 года в борьбу включились и женщины.

В Беларуси скоростной бег на коньках долгое время оставался одним из приоритетных и культивировался в ряде спортивных обществ, в том числе и в “Динамо”.

В нем под руководством тренеров супругов Большаковых был подготовлен белорусский спортсмен Эдуард Матусевич, который неоднократно становился чемпионом Европы и призером чемпионата мира. Но, к сожалению, ныне конькобежный спорт не культивируется...

А ведь успехи в начале девяностых Игоря Железковского, остающегося самым титулованным белорусским конькобежцем, а затем и Анжелики Котюги поддерживали высокий интерес к этому виду спорта, который должен быть в нашей стране и сегодня.

Первый тревожный звонок прозвучал еще в начале прошлого века. Основные конкуренты ушли далеко вперед, а мы по ряду причин продолжали топтаться на месте.

Конечно, отрицательно сказывалось отсутствие у нас современной базы и тренеров высокого международного уровня. Бытует мнение, что хороший спортсмен может стать и хорошим тренером, а ведь это далеко не так.

Видимо, по этим и другим причинам, наши конькобежцы не пробились на Олимпиаду в Сочи.

Сегодня нужно признать, что критичный стандартный коток на “Минск-Арене” есть. В ближайшее время на нем будет проводиться чемпионат Европы, но главное, чтобы он стал настоящим домом для любителей коньков всех возрастов. Чтобы были открыты на этой базе специализированные детские спортивные школы, чтобы детские тренеры получали достойную зарплату.

В любом случае, несмотря на еще имеющиеся трудности, у нас в Беларуси нужно и можно решить все проблемы отечественного конькобежного спорта, если не поворачиваться к ним спиной.

Безусловно, всех волнует, что нас ждет на очередной зимней Олимпиаде? Думаю, нам вряд ли удастся увидеть наших конькобежцев на пьедестале. Над этим стоит серьезно задуматься. И время не ждёт.

Юрий ЯСИНСКИЙ, ветеран спорта, заслуженный тренер Беларуси.

ДА ВЕДАМА!

Заява Сакратарыята ГА «Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны»

з нагоды Міжнароднага дня роднай мовы

Дарагія сябры!

21 лютага міжнародная супольнасць штогод адзначае Дзень роднай мовы. Мы звяртаемся да ўсіх грамадзян Беларусі, а таксама прыхільнікаў беларушчыны за мяжой з просьбай выказаць у гэты дзень сваю падтрымку жывому беларускаму слову. Давайце ў гэты дзень публічна праявім сваё шанаванне да сакрацыйнай, тысячагадовай беларускай мовы, дзяржаўнай мовы Вялікага Княства Літоўскага, мовы трох Статутаў ВКЛ, мовы Максіма Багдановіча, Янкі Купалы, Якуба

Коласа, Уладзіміра Караткевіча і Васіля Быкава.

Мы заклікаем Вас прыняць удзел у VIII Усебеларускай дыктоўцы, якую мы прапануем пісаць па творах Францішка Багушэвіча, Рыгора Барадуліна і Генадзя Бурдукіна.

Узору дыктовак чытайце ў газеце “Наша слова”, а таксама на нашым партале: tbn-mova.by

Любіце родную мову – яна дасканалая і прыгожая!

Прынята на пасяджэнні Сакратарыята ТБМ 5 лютага 2015 года.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286609, 3286906. nvolineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індексны: 63222 – для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці распаўсюдзіць матэрыялы не раздзелаў і не вяртае, права ўступлення ў перадачу падае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб’явах, рэдакцыя не адказвае. Моц друкавання матэрыялаў, у якіх пазіцыя аўтара не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выданае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства “Выдавецтва “Беларускі Дом друку”. ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друку 09